

S. Jensen: Dette Lovforslag har jo den Titel: „Forslag til Lov om Ordningen af det statistiske Bureau“. Det vilde have været mere korrekt at kalde det: „Forslag til Lov om Udvidelse af det statistiske Bureau“. Sagen er jo, at det statistiske Bureau er Noget, som allerede er ordnet, og at det, som Lovforslaget gaar ud paa, er en Udvidelse deraf. Som man vil se af Bemærkningerne til Forslaget, blev det statistiske Bureau oprettet 1870 og blev forsynet med et temmelig indskrænket Personale, som dog efter det Trin, den statistiske Videnskab den Gang stod paa, formentlig maatte anses for nogenlunde tilstrækkeligt efter Tidens Fordringer. Endvidere oplyser Bemærkningerne, at Bureauet senere er blevet noget udvidet ved Tillægsbevillinger paa de aarlige Finantslove; men ikke desto mindre kan der vistnok ikke være Tvivl om, at den Udvidelse, som Bureauet har været Gjenstand for, aldeles ikke har holdt Stridt med den Udvidelse, som den statistiske Videnskab i Løbet af disse 19 eller 20 Aar er undergaaet. Det viser sig, at Statistiken drager bestaaende flere og flere Omraader ind under sine Undersøgelser, og det synes i det Hele ikke at være nogen som helst Grændse for, hvad der kan komme ind under Statistikkens Beregninger. Statistiken synes at skulle komme til at spille i Videnskaberne omtrent den Rolle, som Theologien engang gjorde Paastand paa at spille, nemlig som Videnskabernes Videnskab. Det er som Følge deraf ganske i sin Orden, at man maa have et større Personale til at foretage det dertil fornødne Arbejde. Det, som egentlig er det Mærkelige ved den statistiske Videnskab, er efter det ganske vist ringe Kjendskab, jeg har til den, at den paa forunderlig Maade og paa en Maade, som man tidligere ikke havde nogen som helst Anelse om, viser os, at Samfundet er underkastet visse bestemte Love, at der er den samme Lovbundethed og Lovmæssighed i det menneskelige Samfund som i Naturen, og man kan derfor sige, at Statistiken paa en Maade spiller samme Rolle i Samfundslivet som Naturvidenskaberne overfor Naturen. Saa viser Statistiken tillige, at saa længe man holder sig disse almengyldige Samfundslove efterrettelig, trives Samfundet godt, men at derimod, i det Øieblik man paa en eller anden Maade gaar udenfor disse, saa at sige evige Samfundslove bliver Samfundet sygt. Statistiken viser os altsaa de Sygdomme i Samfundet, som ere en Følge af, at visse, som det synes, evige Samfundslove blive overskredne, og den første Betingelse for at kunne helbrede Sygdommene i Samfundet er selvfølgelig,

at man kender dem. Af alt dette følger, at der i Grunden ikke er Nogetsomhelst der hører Samfundet til, uden at det jo bliver Gjenstand for Statistikkens Undersøgelser, og derfor faar denne den allerstørste Betydning for det menneskelige Samfund. Statistisk Bureau har i sin nuværende Stillelse, som Bemærkningerne oplyse, optaget følgende til Undersøgelse: for det Første Befolknings-Statistiken, dernæst Retspleie-Statistiken, Agerbrugs-Statistiken, Omsætnings-Statistiken og Finants-Statistiken foruden nogle enkelte andre statistiske Opgaver. I Bemærkningerne gjøres der nu opmærksom paa, at den Udvidelse, man tilsligter, særlig skulde gaa ud paa, ogsaa at gjøre den saakaldte Social-Statistik og Industri-Statistiken til Gjenstand for Undersøgelse. Det er selvfølgelig i sin Orden, at Statistiken ogsaa beskæftiger sig med Industrien og de Resultater, der kunne udbrages deraf, men hvad der for mig, og jeg antager, hvad der for Mange har den allerstørste Betydning, og som gjør, at jeg interesserer mig for dette Lovforslag, er, at det er stillet i Udsigt, at den sociale Statistik ogsaa kan blive optaget. Den sociale Statistik kan ogsaa kaldes Arbejder-Statistik, og denne Statistik har til Opgave, at undersøge Arbejderforholdene i Samfundet, Arbejdernes Stilling i Samfundet. En væsentlig Gren af den statistiske Videnskab, saaledes som denne hidtil har udviklet sig, har været, hvad man kalder Produktions-Statistiken; det vil sige, Statistiken har sat sig til Opgave at undersøge den Masse, som bliver produceret, og det er selvfølgelig af største Betydning for et Samfund at faae at vide, hvor stor Formue Samfundet er i Stand til at producere, men et Spørgsmaal som det forekommer mig er af mindst lige saa stor Vigtighed, er at faae at vide, hvorledes den producerede Masse er fordelt i Samfundet, og den sociale Statistik har netop sat sig til Opgave at skaffe nøiagtige Oplysninger om Formuens Fordeling. Der var en Tid — det var i den liberale Stats Tid — da man gik ud fra, at naar en Stat blot producerede Meget var Samfundet rigt. Denne Betragtning er man nu tilbøielig kommen bort fra, idet man nu er kommen til at indse, at det ikke er nok til at blive rig, at Samfundet producerer Meget, men hvad det kommer an paa, er, at den producerede Masse er nogenlunde ligeligt fordelt mellem Samfundets Medlemmer. Det gaar i den Henseende Samfundet, som det forholder sig med det menneskelige Legeme. For at det menneskelige Legeme skal være sundt maa der være saa og saa mange Potter Blod i det, men det er ikke nok, at dette Blod er